

Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva

Xarxa de Centres Oberts d'Atenció a la Infància de Barcelona
**El seguiment individualitzat en els Centres Oberts:
construint el model**
Informe Final

El document que presentem recull el resultat del procés de treball realitzat en el marc de la Xarxa de Centres Oberts d'Atenció a la Infància i Adolescència de Barcelona entorn al seguiment individualitzat en els Centres Oberts.

De forma coherent amb el propòsit de la xarxa, recull una primera definició de criteris i orientacions que, han de formar part del model de centre obert per a la ciutat de Barcelona que s'està construint col·lectivament.

Antecedents

La Xarxa de Centres Oberts d'Atenció a la Infància i Adolescència de Barcelona es va constituir de manera formal el mes d'abril de 2006 amb l'adhesió i signatura de l'Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva.

És constitueix amb la finalitat d'avançar en la definició de criteris i orientacions per a configurar un model de centre obert per a la ciutat de Barcelona.

L'elaboració d'una anàlisi entorn a la situació dels centres oberts de la ciutat (vegeu document "Els centres oberts d'atenció a la infància i adolescència de la ciutat de Barcelona: Avançant cap a una diagnosi compartida") es va presentar el gener de 2007 i va constituir la primera fita d'aquest procés.

Així, els objectius que s'ha plantejat la xarxa en aquesta primera etapa són:

- avançar, des d'una visió estratègica, i de ciutat en la definició d'orientacions en termes de model de ciutat per tal de fonamentar la definició de les condicions i les característiques comunes de la Xarxa de Centres Oberts.
- crear un llenguatge i una cultura compartida a partir de l'intercanvi de coneixements i perspectives sobre la realitat sobre la qual s'incideix i s'actua.

Els membres de la xarxa van acordar realitzar sessions de treball monogràfiques sobre aspectes claus del model per tal d'aprofundir en conceptes, sistematitzar el coneixement pràctic, compartir experiències, etc.

Amb aquest objectiu, l'any 2007 es va realitzar el primer treball monogràfic de la xarxa entorn el treball amb les famílies. Enguany han volgut centrar el seu esforç d'anàlisi i reflexió en el procés de seguiment individualitzat dels infants i adolescents.

La forma de treballar de la xarxa:

Per garantir el procés de construcció col·lectiva de l'anàlisi i les propostes, cada un dels temes, en aquest cas l'objecte d'estudi és el treball amb les famílies, es treballa a partir de:

- Entrevistes personals amb alguns membres de la xarxa (anàlisi qualitatiu). Aquestes entrevistes tenen per objectiu recollir una primera reflexió sobre les percepcions entorn del tema.
- Jornada de treball. Les reunions o sessions de treball de la xarxa constitueixen el moment clau per a la presentació de continguts i l'aprofundiment en els mateixos.
- Informe de resultats.

Procés de Seguiment Individualitzat als Centres Oberts

- El seguiment individualitzat és el tret diferencial i singular dels Centres Oberts.
- Tots els infants del centre obert reben un seguiment individualitzat. Alguns d'ells reben una atenció més intensiva i específica que té el PEI (a partir d'ara l'anomenarem PEI) com a principal instrument.
- El procés de presa de decisió del nivell de seguiment que requereix l'infant es realitza de manera conjunta i consensuada amb l'equip educatiu.
- El procés de seguiment individualitzat s'inicia amb una observació i recollida d'informació de l'infant i del seu context (escola, família, etc.) així com amb una primera definició de pla de treball i de la proposta educativa.
- La intervenció educativa es basa en: activitats ordinàries del centre (formatives, lúdiques, reforç escolar, etc.), el quotidià i els rituals (entrada i sortida del centre, hàbits, etc.), activitats dirigides (vinculades al pla de treball) i espais informals de treball. Programació trimestral i/o anual.

Per tal d'orientar i garantir la concreció dels aspectes claus es va desenvolupar un treball previ de recollida i sistematització d'informació que va permetre determinar tres àmbits del procés de seguiment individualitzat que van centrar la reflexió:

- **El diagnòstic**

Fa referència a tots aquells aspectes relacionats amb l'anàlisi i valoració de l'infant i del seu entorn, l'observació i recollida d'informació, el procés de decisió.

- **La intervenció educativa**

Fa referència a tots aquells aspectes relacionats amb el desenvolupament de l'acció educativa: les àrees d'intervenció i les estratègies.

- **L'avaluació.**

Fa referència a tots aquells aspectes relacionats amb l'avaluació del desenvolupament del pla de treball de l'infant, el procés i criteris de decisió de tancament.

I, de cadascun d'aquests es va focalitzar l'atenció en: objectius, activitats, eines, i espais de treball. En últim terme també s'ha recollit el tipus de funcions i rols que assumeixen els adults en el procés de desenvolupament del seguiment individualitzat de l'infant al centre obert.

1. Diagnòstic

Fa referència a tots aquells aspectes relacionats amb l'anàlisi i valoració de l'infant i del seu entorn, l'observació i recollida d'informació, el procés de decisió.

Els temes clau a tenir en compte en aquest punts són:

- Detectar les necessitats però també les potencialitats de l'infant i de la seva família
- Implicar i fer partícip a l'infant en el procés de diagnòstic (especialment amb els adolescents)
- Garantir una mirada integral de l'infant (integrar i vincular totes les informacions)
- Definir uns bons indicadors per avaluar el procés de l'infant
- Iniciar la vinculació amb l'infant i amb la seva família
- Establir una bona relació i coordinació amb els diferents agents que intervenen amb l'infant i amb la seva família per tal de:
 - Garantir la coherència de la intervenció
 - Millorar la informació disponible

Objectius

- Conèixer la realitat de l'infant (sistema familiar, situació escolar, social, etc.)
- Establir contacte i coordinació amb els professionals que estan implicats amb l'infant i amb la seva família
- Definir una primera proposta de treball (objectius, activitats, àmbits a treballar, etc.) on s'expliciti el nivell de seguiment que tindrà l'infant i la seva família
- Iniciar la creació del vincle amb l'infant i la seva família

Activitats

Activitats clau:








- Observació acurada del quotidià
- Entrevistes amb els agents implicats/externs
- Presa de decisió sobre el nivell d'intervenció
- Assignació de l'educador referent

Altres activitats:



- Espais de treball individualitzats amb l'infant
- Entrevista amb la família

Eines de registre

Seguiment individual

-  Fitxa d'inscripció
-  Fitxa de família
-  Registre d'entrevistes (entrevista inicial,...)
-  Registre de coordinació externa
-  Registre d'espais de treball individualitzats
-  Autorització
-  Informe de derivació, si és el cas

Seguiment grupal

-  Fitxa d'activitat diària
-  Diari d'observació (Protocol, pauta d'observació inicial)

Espais de treball

- Entrevista inicial amb la família
- Espais de treball individual amb l'infant
- Reunions de l'equip educatiu
- Coordinació amb agents externs
- Grup d'infants / adolescents

2. Intervenció educativa

Fa referència a tots aquells aspectes relacionats amb el desenvolupament de l'acció educativa: les àrees d'intervenció i les estratègies.

Els temes clau a tenir en compte en aquest punts són:

- Implicar a l'infant i a la seva família en el procés d'elaboració del PEI
- Tenir un pla de treball vertebrat amb altres agents (per garantir la integralitat i la coherència en l'atenció)
- Compartir amb la família els processos de millora de l'infant (informació positiva)
- Compartir el PEI amb tots els membres de l'equip educatiu
- Garantir una visió global i positiva de l'infant i família
- Crear el vincle de referència per a l'infant (l'educador/a referent, l'equip educatiu i el servei com a model de referència positiu)
- Garantir la intencionalitat educativa de totes les activitats
- Arribar a compromisos / acords amb la família / infant

Objectius

- Realitzar accions socioeducatives, a diferents nivells, que permetin millorar la situació personal, familiar, social, etc. de l'infant. Atenció integral de les necessitats de l'infant
- Prevenir i detectar possibles problemes, necessitats i situacions de risc
- Acompanyar i fer un seguiment diari del procés personal, familiar, escolar de l'infant

Objectius específics PEI

- Acompanyar i fer un seguiment exhaustiu del procés personal, familiar, escolar de l'infant

Activitats

- Revisió i seguiment del diagnòstic
- Elaboració d'un pla de treball individual
- Realització d'activitats individuals i grupals diverses per treballar aspectes vinculats al pla de treball de l'infant

Activitats específiques PEI

- Elaboració del PEI
- Espais de treball individualitzats
- Coordinacions externes (són extensibles a la resta d'infants)
- Acompanyaments (en el cas que sigui necessari) (són extensibles a la resta d'infants)

Eines de registre

- 📄 Pla de Treball (document de treball inicial)

Eines de seguiment diari:

- 📄 Diari de seguiment individualitzat
- 📄 Diari de seguiment grupal

Altres:

- 📄 Registre / Acta de l'Assemblea
- 📄 Registre de seguiment amb la família
- 📄 Seguiment dels espais de treball individualitzats
- 📄 Seguiment / registre d'assistència

Eines de registre específiques PEI

- 📄 PEI
- 📄 Registre de contactes / coordinació de professionals
- 📄 Contracte amb famílies / amb adolescent (són extensibles a la resta d'infants)

Espais de treball

- Reunions d'equip
- Coordinacions externes
- Espais formals de relació amb l'infant
- Treball de grup / Assemblea
- Reunió de presentació i seguiment de casos
- Entrevistes i reunions amb la família

Espais de treball específics PEI

- Reunió de presentació del PEI
- Entrevistes i reunions amb la família
- Entrevistes / reunions agents externs

3. Avaluació

Fa referència a tots aquells aspectes relacionats amb l'avaluació del desenvolupament del pla de treball de l'infant, el procés i criteris de decisió de tancament.

Els temes clau a tenir en compte en aquest punt són:

- Informar i contrastar amb les famílies el procés de millora de l'infant
- Informar i contrastar amb els diferents serveis vinculats el procés de millora de l'infant
- Contemplar i garantir l'autovaluació de l'infant
- Garantir l'avaluació dels indicadors marcats en el pla de treball i avaluar l'assoliment d'aquests
- Cal cuidar el procés de sortida del centre de l'infant i família






Objectius

- Informar i contrastar del procés a l'infant i a la seva família
- Valorar el grau d'assoliment dels diferents objectius recollits en el pla de treball
- Valorar la continuïtat de l'infant en el centre
- Identificar aspectes de l'infant /família sobre els quals cal continuar intervenint / fer propostes

Activitats

- Entrevistes de valoració amb l'infant
- Entrevistes de valoració amb la família
- Acompanyament, si s'escau, als recursos de continuïtat
- Avaluació de les tasques realitzades per cada professional
- Reunió conjunta de tots els professionals

Eines de registre

-  Fitxes d'avaluacions trimestrals
-  Memòries
-  Fitxa d'avaluació del PEI
-  Informe final
-  Informe de derivació

Espais de treball

- Intern (amb l'equip d'educadors)
- Extern (serveis vinculats)
- Grup d'infants i adolescents
- Entrevistes i reunions amb la família
- Espais de treball individuals amb l'infant / adolescent

Funcions i rols

La majoria d'entitats coincideixen en l'existència de dues figures / rols que intervenen en el procés de seguiment i que responen als dos nivells d'intensitat: l'educador de grup o activitat (seguiment diari i quotidià) i l'educador referent (seguiment intensiu). Tot i així, hi ha algunes entitats en què aquestes funcions són assumides per una mateixa persona. En tots els casos, l'adult ha de ser un model positiu per a l'infant.

- **Funcions de l'educador de grup / activitat...**
 - **Fa el seguiment diari i quotidià de l'infant**
 - **Participa en l'avaluació del procés de l'infant**
 - **Facilita i transmet informació rellevant de l'infant al tutor**
 - **Té contacte amb les famílies dels infants**
- **Funcions de l'educador referent..**
 - **Elaborar, revisar i avaluar el PEI / Presentar-lo als altres professionals**
 - **Consensuar i donar una visió global de la situació a la resta de l'equip/ aportar estratègies d'intervenció / Establir i assignar tasques als altres professionals**
 - **Intervenció amb les famílies**
 - **Coordinació i seguiment amb els agents externs**
 - **Aglutinar i centralitzar la informació /Mantenir actualitzada la informació**
 - **Fer informes de derivació (si és el cas)**
 - **Desenvolupar els espais de treball individualitzats –entesos com a espais de treball on es prenen acords amb l'infant o es treballen aspectes concrets del seu procés personal**
- **Funcions dels estudiants en pràctiques / voluntaris / talleristes...**
 - **Facilita i transmet informació rellevant de l'infant**
 - **Depenent de cada Centre i del paper d'aquestes figures podran assumir altres responsabilitats com les descrites anteriorment**

